Llinell Amser English
Hafan Pori Awduron A-Z
Chwiliad testun rhydd

DAFYDD LLWYD ap LLYWELYN ap GRUFFUDD, o Fathafarn (c. 1420 - c. 1500). Ef oedd awdur tua 50 o'r 200 o gywyddau brud ei gyfnod sydd ar gael, a dyna ei enwogrwydd pennaf

Enw: Dafydd Llwyd ap Llywelyn ap Gruffudd
Dyddiad geni: c. 1420
Dyddiad marw: c. 1500
Priod: Margred wraig Dafydd Llwyd ap Llywelyn ap Gruffudd
Plentyn: Margred ferch Dafydd Llwyd ap Llywelyn ap Gruffudd
Plentyn: Llywelyn ap Dafydd Llwyd ap Llywelyn ap Gruffudd
Plentyn: Maredudd ap Dafydd Llwyd ap Llywelyn ap Gruffudd
Plentyn: Ieuan ap Dafydd Llwyd ap Llywelyn ap Gruffudd
Rhyw: Gwryw
Galwedigaeth: Ef oedd awdur tua 50 o'r 200 o gywyddau brud ei gyfnod sydd ar gael, a dyna ei enwogrwydd pennaf
Maes gweithgaredd: Barddoniaeth
Awdur: David Myrddin Lloyd

Fe'i hystyrid hefyd yn ei ddydd yn ddehonglwr mawr o'r hen lyfrau brud. Ym mhlwyf Llanwrin yr oedd ei Blas, a dengys ei achau ei hanfod o deulu bonheddig yn y fro honno, a'i wraig, Margred, yr un modd. Goroesodd ef ei blant. Ieuan, Maredudd, a Llywelyn oedd enwau tri o'i feibion, a cheir sôn am ferch o'r un enw a'i mam (*Powys Fadog*, vi, 37), ac am feibion eraill efallai. Heblaw'r cywyddau brud, ceir canu ymryson rhyngddo a Llywelyn ap Gutun ac eraill. Fel bardd yn canu ar ei fwyd ei hun, ychydig o gywyddau gofyn, moliant, a marwnad a ganodd, ond dewisodd wrthrychau ei foli a'i farwnadau o blith gwŷr a wir edmygai, a hwy gan amlaf yn enwogion Cymru yn ei ddydd, ac y mae ganddo farwnadau gwych. Canodd gywydd i Dydecho sy'n werthfawr fel yr unig 'fuchedd' sydd ar gael i'r sant hwnnw, a chanodd gywydd natur hyfryd i afon Dyfi. Ceir hefyd ddarnau o ganu natur sylwgar a champus ymhlith ei weithiau eraill. Ei waith cynharaf y gellir ei ddyddio yw ei farwnad i Syr Gruffudd Fychan (bu farw 1447), a bu fyw i ganu i Arthur fab Harri VII, a aned yn 1486, ac os gellir derbyn y dystiolaeth ym *Collections, historical & archaeological relating to Montgomeryshire*, xxxi, 195, yr oedd yn canu yn 1497. Ni cheir ganddo farwnad i Arthur, a fu farw yn 1501, nac i'w brif arwr, Harri VII (bu farw 1509). Rhydd beirdd ei oes glod i Dafydd Llwyd fel milwr, heliwr, fel ' ysgwier ' (anrhydedd a gafodd wedi Maes Bosworth), fel 'eos cerdd,' ac fel 'cyw Myrddin ' (h.y. daroganwr).

Mydryddir llawer o ddefnydd traddodiadol yn ei gywyddau brud, ond yn aml iawn i bwrpas cyfoes, sef propaganda gwleidyddol. Gall ganmol Dafydd ap Ieuan ap Einion, a'r un modd ei elyn, William Herbert : ond y mae'n gwbl gyson yn y bôn, am na faliai fawr am yr ymrafael 'rhosynnaidd' Seisnig, ond yn unig fel y gallai roi ei gyfle i waredwr cenedl y Cymry. Dyhead am undod a gwaredigaeth ei genedl, a dig at y Saeson am ei difreinio, oedd prif gymelliadau ei frudio a'i awen. Heblaw ei gywyddau, ni cheir o'i waith yn aros ond un awdl wych i Ddewi (sydd hithau yn ganu brud), ac ychydig englynion. Ceir traddodiad i Harri Tudur fwrw noson gyda Dafydd Llwyd ym Mathafarn ar ei daith i Bosworth, ac i wraig y bardd ei annog (fel petasai angen!) i ddarogan llwyddiant iddo.

Awdur

David Myrddin Lloyd, (1909 - 1981)

Ffynonellau

Traethawd M.A. anghyhoeddedig gan Leslie Richards

Bulletin of the Board of Celtic Studies, iv, 310

Collections Historical and Archaeological relating to Montgomeryshire, xxx, 195

Heraldic Visitations of Wales and Part of the Marches between the years 1586 and 1613, under the authority of Clarencieux and Norroy, two kings at arms(Llandovery 1846), i, 296

Howell T. Evans, *Wales and the Wars of the Roses* (Cambridge 1915)

Garmon Jones, 'Welsh Nationalism and Henry Tudor,' yn *Trafodion Anrhydeddus Gymdeithas y Cymmrodorion*, 1917-8

Darllen Pellach

Erthygl Wicipedia: Dafydd Llwyd ap Llywelyn ap Gruffudd

Dolenni Ychwanegol

VIAF: 77974071

Wikidata: Q5208387

Dyddiad cyhoeddi: 1953

Hawlfraint Erthygl: http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/

PDF Argraffu Cyfeirnodi

Mae'r Bywgraffiadur Cymreig yn cael ei ddarparu gan Lyfrgell Genedlaethol Cymru a Chanolfan Uwchefrydiau Cymreig a Cheltaidd Prifysgol Cymru. Mae ar gael am ddim ac nid yw'n derbyn cymorth grant. Byddai cyfraniad ariannol yn ein helpu i gynnal a gwella'r wefan er mwyn i ni fedru parhau i gydnabod Cymry sydd wedi gwneud cyfraniad nodedig i fywyd yng Nghymru a thu hwnt.

Ewch i'n tudalen codi arian am ragor o wybodaeth.

Cyfrannu

Lloyd, D. M., (1953). DAFYDD LLWYD ap LLYWELYN ap GRUFFUDD, o Fathafarn (c. 1420 - c. 1500). Ef oedd awdur tua 50 o'r 200 o gywyddau brud ei gyfnod sydd ar gael, a dyna ei enwogrwydd pennaf. *Y Bywgraffiadur Cymreig*. Adferwyd 8 Tac 2024, o https://bywgraffiadur.cymru/article/c-DAFY-APL-1420

Copïo'r Cliptwrdd

Preifatrwydd a Chwcis
Hawlfraint
Y Prosiect
Cymorth
Cysylltu

LLYFRGELL
THE NATIO

Noddir gan Lywodraeth Cymru
Sponsored by Welsh Government